

SUOMI

2015

Suomen tulevaisuuden menestystekijät ja haasteet

4

Suomi 2015 -ohjelma

kehittää yhteiskuntamme ylimmän tason päättäjien tietoja, taitoja ja verkostoja tulevaisuuden haasteita koskevissa asioissa. Osallistujat

- saavat tietoa ajankohtaisista ja tulevaisuuden kannalta keskeisistä asioista
- keskustelevat eri alojen kotimaisten ja ulkomaisten asiantuntijoiden sekä muiden päättäjien kanssa
- arvioivat Suomen tulevaisuuden keskeisiä haasteita
- tutustuvat kansallisen tason strategiaan linjauksiin
- tekevät raportin uusista ja keskeisistä strategiakysymyksistä

Suomi 2015 -ohjelma tukee Sitran tavoitetta, että Suomi on vuonna 2010 kolmen menestyneimmän kansakunnan joukossa.

www.sitra.fi/suomi2015

Sisällysluettelo

Saatteeksi	4
Suomi vuonna 2015 -visio	5
Strategiset tavoitteet, mahdollisuudet ja uhkatekijät	5
Tehokas ja työllistävä hyvinvointiyhteiskunta	6
Hyvinvointiyhteiskunta perustana	6
Palvelut ovat investointeja tulevaisuuteen	7
Palvelutorit kansalaisten käyttöön	7
Laadukkaampaan asumiseen	7
Kunnat kuntalaisten palveluksessa	8
Yrittäjyys kilpailukyvyyn tukena	8
Yrittäjyyttä oppimaan	8
Yrittämisen uudet mahdollisuudet	9
Osaava ja osallistuva Suomi	9
Aito suomalainen arvopohja	10
Oivalluskyky käyttöön	10
Luovuutta myös vanhoille aloille	10
Miten pysymme mukana muutoksissa?	11
Aktiivisten ihmisten yhteiskunta	11
Miten EU päättää tulevaisuudesta?	12
Kuka hallitsee globaalissa taloudessa?	12
Tietoyhteiskunnan haavoittuvuus	12
Ideoita ja ehdotuksia jatkotyöhön	13
Asiantuntijat ja teemat	14
Suomi 2015 -ohjelma	16
Tavoitteet	16
Osallistujat	16
Sisältö ja rakenne	16
Menetelmät	17
Neljännän kurssin osallistujat	18

Saatteeksi

Suomi 2015 -ohjelman neljäs kurssi työskenteli maailmanhistorian dramaattisten muutosten keskellä. Kurssin ensimmäinen jakso Kaliforniassa osui samaan aikaan, kun maailmaa järkyttivät terroristien iskut Yhdysvalloissa. Toinen jakso alkoi Moskovassa lähes samalla kellonlyömällä kuin sotatoimet Afganistanissa. Kurssin päätösjakson aikana Israelin ja Palestiinan kriisi kiristyi äärimmilleen. Globaalit uhkat ovat tulleet lähemmäksi meitä ja samalla ne ovat kasvaneet entistä suuremmiksi.

Maailma on haavoittuvainen ja suuressa murroksessa. Syksyn 2001 aikana on usein toistettu ajatusta, että maailma ei ole enää entisensä syyskuun 11. päivän jälkeen. Murros vaikuttaa myös Suomen ja suomalaisten tulevaisuuteen. Toimintaympäristömme muuttui yhden päivän aikana. Vakaus ja turvallisuus ovat aiempaa tärkeämpiä arvoja, kun ympäröivän maailman epävarmuus kasvaa. Turvallisen Suomen käsite on saanut uusia merkityksiä.

Tämä asettaa uusia haasteita myös Sitralle, jonka yksi toimintajatus on, että tavallisen suomalaisen tulevaisuus olisi nykyisyyttä parempi. Sitra on asettanut tavoitteeksi, että Suomi olisi kolmen menestyneimmän kansakunnan joukossa vuoteen 2010 mennessä. Tämän vuoksi Sitran toiminnassa korostuvat muun muassa seuraavat painopisteet:

- Sitra palvelee ja kouluttaa päätöksentekijöitä, jotta he voisivat ennakoida paremmin kansallisia ja kansainvälisiä muutoksia.
- Sitra ideoi, kehittää ja toteuttaa toimenpiteitä, joilla osaamiseen perustuva suomalainen yhteiskunta voisi kehittyä entistä vahvemmaksi, sosiaalisesti ja alueellisesti tasapainoisella tavalla.
- Sitra ideoi, kehittää ja kokeilee toimenpiteitä, joilla voidaan lieventää tai estää alueellista ja inhimillistä syrjäytymistä.
- Ulkopuoliset asiantuntijat arvioivat Sitran toimintaa ja sen vaikuttavuutta, toimintatapoja ja suuntautumista sekä organisaation tehokkuutta.

Sitra toteuttaa tehtävänsä tutkimuksen, innovatiivisen toiminnan, koulutuksen ja yritysrahoituksen keinoin. Suomi 2015 -ohjelma on yksi keino Sitran tavoitteiden toteuttamisessa. Ohjelman aikana suomalaiset päätöksentekijät tutustuvat kansainvälisiin ja kansallisiin tulevaisuudennäkymiin. He keskustelevat niistä strategisista linjauksista ja toimenpiteistä, joilla tulevaisuuden haasteisiin voidaan vastata.

Suomi 2015 -ohjelma on kuuden kurssin kokonaisuus. Ohjelma jatkuu vuoden 2003 syksyyn saakka, jolloin kaikki kuusi kurssia kokoontuvat yhteiseen seminaariin. Suomi 2015 -ohjelman tavoitteena on, että jokainen kurssi julkaisee raportin omasta työstään. Raportit muodostavat yhdessä Suomen tulevaisuutta arvioivan kokonaisuuden.

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra kiittää Suomi 2015 -ohjelman neljännen kurssin osallistujia, kurssin suunnitteluun ja toteutukseen osallistuneita yhteistyökumppaneita sekä kurssin aikana kuultuja koti- ja ulkomaisia asiantuntijoita.

Ministeri Jaakko Iloniemi on toiminut Suomi 2015 -ohjelman puheenjohtajana, mistä hänelle lämmin kiitos. Sitran koulutus-tiimi on vastannut ohjelman toteutuksesta.

Suomi 2015 -ohjelman neljännen kurssin loppuraportin ovat kurssin osallistujien työskentelyn ja keskustelujen perusteella laatineet ohjelmajohtaja Tuovi Allén Sitrasta ja toimittaja Matti Karhu.

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra toivoo, että tämä Suomi 2015 -ohjelman neljännen kurssin raportti virittää edeltäjiensä tavoin yhteiskunnallista keskustelua sekä edistää niiden tavoitteiden saavuttamista, jotka Sitra on asettanut 2000-luvun yhteiskunnallisiin haasteisiin vastaamiseksi.

Helsingissä tammikuussa 2002

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra

Suomi vuonna 2015 -visio

Suomi 2015 -ohjelman neljäs kurssi käynnisti työnsä aikaisempien kurssien rakentaman vision pohjalta ja täsmensi sitä omista lähtökohdistaan käsin:

Yhteiskunta

Suomi on oikeudenmukainen, moniarvoinen, mahdollisuuksia tarjoava ja kannustava yhteiskunta, joka on kansalaisilleen turvallinen. Suomen talous on vakaa, kehittyvä ja rakenteiltaan monipuolinen. Suomen päätöksentekojärjestelmä on oikeudenmukainen, joustava ja osallistumiseen kannustava.

Ihminen

Suomessa asuu ja työskentelee vapaa, vastuullinen, osaava ja hyvinvoiva kansa. Suomi käyttää kaikkien kansalaisten

panoksen hyvinvoinnin luomiseen sekä tarjoaa mahdollisuudet menestyä kansallisesti ja kansainvälisesti.

Vahvuudet

Suomen vahvuudet ovat korkea osaaminen, sosiaalinen eheys ja yhteiskunnan vakaus. Suomi on aktiivinen kansainvälinen vaikuttaja ja sillä on monilla osa-alueilla joht asema. Suomella on vaurauden takaava ja kilpailukyinen talous.

Ympäristö

Suomen elinympäristö on turvallinen ja se perustuu puhtaaseen luontoon, laadukkaaseen asumiseen, vahvaan kulttuuriin sekä kansalaisten kattavaan sivistykseen.

”Ei ole olemassa mitään tiedon valtakuntaa.
Innovaatioita on kaikkialla. Vain mielikuvitus on rajana.”

Gary Hamel, San Francisco, 9.9.2001

Strategiset tavoitteet, mahdollisuudet ja uhkatekijät

Suomi 2015 -ohjelman neljäs kurssi on tässä raportissaan keskittynyt pohtimaan Suomen kilpailukyyn osatekijöitä, hyvinvointiyhteiskunnan haasteita, yrittäjyyttä, osaamista ja innovaatiota sekä päätöksentekoa. Nämä ajatukset ovat jossain muodossa orastaneet jo edellisten kurssien keskusteluissa. Neljäs kurssi on jättänyt vähemmälle huomiolle ne aiheet ja näkemykset, joihin aiemmat kurssit ovat keskittyneet.

Suomi 2015 -ohjelman kaksi ensimmäistä kurssia aloittivat työnsä rakentamalla visiota Suomelle. Kolmas kurssi otti tämän vision työnsä pohjaksi ja hahmotteli Suomen tulevaisuuden kannalta keskeisiä strategisia tavoitteita. Samalla se arvioi tavoitteiden saavuttamisen mahdollisuuksia ja esteenä olevia uhkatekijöitä.

Suomi 2015 -ohjelman neljäs kurssi täsmensi aikaisempien kurssien visiota, sekä arvioi Suomen vahvuuksia, heikkouksia ja riskejä valitsemiensa strategisten tavoitteiden kannalta. Kurssi pohti myös ulkoisen toimintaympäristön antamia mahdollisuuksia ja uhkatekijöitä, jotka voivat vauhdittaa, hidastaa tai kokonaan estää tavoitteiden toteutumisen.

Suomi 2015 -ohjelman neljäs kurssi asetti Suomelle kolme strategista tavoitetta:

- Suomi on sivistyksen, osaamisen ja innovatiivisuuden kärkimaa.

- Suomi on muutoskykyinen ja aloitteellinen maa, jonka asukkaat osaavat ja osallistuvat.
- Suomi on kilpailukykyinen maa, joka panostaa yritysten toimintaedellytysten parantamiseen ja julkisen sektorin tehokkuuteen.

Näiden tavoitteiden saavuttaminen on mahdollista, jos yhteiskuntamme säilyy vakaana, turvallisena ja rauhallisena. Talouksemme kilpailukyyn vahvistaminen on mahdollista, jos kohenamme työllisyyttä ja tuottavuutta, luomme yrittäjyydelle kannustavan kasvualustan sekä kehitämme osaamistamme.

Kansainvälinen ympäristömme tarjoaa meille paljon mahdollisuuksia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Globaalit uhkat ja epävakaus käyvät kuitenkin entistä ajankohtaisemmiksi. Kansalliset rajat ylittävät ympäristöongelmat, terrorismi ja rikollisuus, köyhyyden aiheuttamat ongelmat, kauppasodat ja poliittiset levottomuudet vaikuttavat myös Suomeen entistä suuremmin ja nopeammin.

Suomella on monia vahvuuksia, jotka tukevat tavoitteiden saavuttamista. Meillä on vakaa ja avoin yhteiskunta, korkea koulutus- ja sivistystaso sekä huipputeknologian laaja osaaminen. Suomi on kuitenkin parempi teknologian kehittäjänä kuin sen hyödyntäjänä. Meillä on myös vahva teollinen perinne, työntekoa ja osaamista arvostava arvomaailma sekä runsaasti

tilaa ja puhdas ympäristö. Suomen jäsenyys Euroopan unionissa parantaa mahdollisuuksiamme hallita globaaleja uhkia. Suuren sisämarkkina- ja valuutta-alueen osana taloutemme saa uskottavuutta ja vakautta, joille on hyvä rakentaa kansallista strategiaa.

Tavoitteiden saavuttamisen esteeksi voi nousta väestön ikääntyminen, alueellinen eriytyminen ja kulttuurinen suvaitsemattomuus. Myös yksipuolinen osaaminen ja oman kulttuurin ja arvopohjan rapautuminen voivat hidastaa tavoitteiden saavuttamista. Työttömyyden muuttuminen pysyväksi ja pitkäaikaiseksi heikentää Suomen kilpailukykyä ja murentaa hyvinvointiyhteiskunnan perustaa.

Tämän päivän nuoret ovat vuonna 2015 valmistuneet opinnoissaan ja rakentavat suomalaista yhteiskuntaa eteenpäin siitä, mihin meidän sukupolvemme työ on johtanut. Millaisen Suomen me haluamme jättää perinnöksi näille nuorille? Millaisen Suomen he haluavat vuonna 2015?

Suomi 2015 -ohjelman neljännellä kurssilla on ollut tilaisuus kuulla suomalaisten nuorten ajatuksia omasta ja yhteiskuntansa tulevaisuudesta. Tähän raporttiin on kirjattu ajatuksia heidän tulevaisuuden unelmistaan ja uhkakuvistaan. Ajatukset on liitetty raporttiin tiivistelmäsitaitteina ja ne perustuvat kurssin aikana Helsingissä järjestetyssä seminaarissa käytyyn keskusteluun.

Tehokas ja työllistävä hyvinvointiyhteiskunta

Suomi on viime vuosina ollut aivan kärkisijoilla kansainvälisissä kilpailukykyvertailuissa. Mihin hyvä kilpailukykyemme perustuu ja miten voimme sen säilyttää?

Useiden sukupolvien työn tuloksena olemme saavuttaneet vakaan demokratian, korkean koulutus- ja sivistystason, terveemmän kansan ja kattavan perusturvan. Olemme myös edistyneet hyvin sukupuolten tasa-arvon tavoittelussa. Suomeen on syntynyt menestyviä yrityksiä, joiden kasvu ja kansainvälistyminen on perustunut korkeatasoiseen koulutukseen ja tutkimuksen hyödyntämiseen.

Suomen kilpailukyky syntyy korkeasta tuottavuudesta ja korkeasta työllisyydestä. Kilpailukyky perustuu vakaaseen toimintaympäristöön, toimivaan yhteiskuntaan, oikeisiin kannustimiin ja riittävään osaamiseen. Kilpailukykyisessä ja tehokkaassa yhteiskunnassa hyvinvointipalvelut ja yritysten toimintaedellytykset tukevat toisiaan.

Tulevaisuuden pahimpia uhkakuvia on, että tuotantomme yksipuolistuu, hinnoittelemme itsemme ulos maailmanmarkkinoilta ja kilpailukykyemme romahtaa. Seurauksena olisi yritystoiminnan vaikeudet, konkurssseja, kasvava työttömyys, verotulojen vähene-

minen ja hyvinvointiyhteiskunnan perustan mureneminen. Väestön ikääntyminen ja varhainen siirtyminen eläkkeelle lisäisivät julkisen talouden rahoitusongelmia. Näiden ongelmien ratkaiseminen verotusta kiristämällä vain ehkäisisi hakeutumista työhön ja uusien yritysten perustamista. Talouden yksipuolinen rakenne, heikko yrittäjyys ja kansainvälisen talouden epävakaus syventäisivät näitä vaikeuksia. Jotta tämä uhkakuva ei toteutuisi, meidän on pystyttävä säilyttämään vahvuutemme ja hyödyntämään uudet mahdollisuutemme.

Miten siis säilytämme kilpailukykyisen Suomen, tehokkaan hyvinvointiyhteiskunnan ja korkean työllisyyden?

Hyvinvointiyhteiskunta perustana

Suomi voi olla tulevaisuudessakin kilpailukykyinen vain jos yhteiskunta kokonaisuudessaan on kilpailukykyinen. Talouden kilpailukyky ei yksin riitä, vaan koko väestön toimintakyvystä täytyy pitää huolta. Jokaisen on voitava tuntee olevansa osallisena yhteiskunnassa ja kokea yhteiskunnan päätökset omikseen. Hyvinvointi perustuu tulevaisuudessakin työhön ja kansalaisten omatoimisuuteen.

Suomen kilpailukykyä vahvistavat tekijät tulevaisuudessa ovat hyvin toimiva yhteiskunta, tuottava talous ja korkea osaaminen. Poliittinen vakaus ja kansallinen yhtenäisyys luovat vahvan perustan tulevan kilpailukykyyn säilyttämiselle. Rauhanomaiset olosuhteet ja hyvät naapurisuhteet tekevät maastamme houkuttelevan sijoituspaikan myös kansainvälisille yrityksille ja suomalaisyrityksistä luotettavan yhteistyö- ja liikekumppanin. Laadukas ja edullinen asuminen, puhdas ympäristö, kohtuullinen verotus ja monipuoliset palvelut houkuttelevat maahamme myös ulkomaisia osajia ja sen vuoksi niihin täytyy pyrkiä.

Suomella on vahvat teolliset perinteet. Metsä- ja metalliteollisuus ovat elektroniikkateollisuuden ohella Suomen vahvuuksia myös tulevaisuudessa. Samalla Suomi on parissa vuosikymmenessä noussut huipputeknologian suunnannäyttäjäksi. Yritysten

ja julkisen vallan panostus tutkimukseen ja tuotekehitykseen on maailman kärkitasoa. Uuden teknologian levittäminen kaikille talouteen ja yhteiskuntaan on edellytys kilpailukyvyyn säilymiselle ja vahvistumiselle. On pidettävä huoli myös siitä, että investoinnit ovat tuottavia.

Vaikka teknologia kehittyy nopeasti ja sitä sovelletaan jo laajasti, Suomi on vasta matkalla tietoyhteiskuntaan. Merkittävä osa tuotannosta ja työllisyydestä syntyy yhä palveluista, mutta palvelujen ja tiedon raja alkaa taloudessa vähitellen hävitä. Tulevaisuudessa Suomi voi olla johtava tietoyhteiskunta, jonka palveluista suuri osa on siirretty tietoverkkoihin kaikkien kansalaisten saataville. Teknologian hyödyntäminen palvelualoilla ja julkisessa hallinnossa tuo palvelut kaikkien ulottuville riippumatta asuinpaikasta.

Huipputeknologian tuottaminen ja hyödyntäminen edellyttää korkeaa ja kattavaa koulutusta sekä siitä syntyvää osaamista. Tasa-arvoiset kouluttautumismahdollisuudet ja monipuolinen kielitaito luovat hyvän kasvualustan kilpailukyvyille. Pienen maan etuja ovat joustavuus ja nopeus, ja ne vahvistavat kilpailukykyämme globalisoituvassa maailmassa.

Palvelut ovat investointeja tulevaisuuteen

Hyvinvointiyhteiskunnassa kasvaa osaavia, terveitä ja omatoimisia kansalaisia, mutta varsinaisesti ihmiset kasvattavat toinen toisiaan. Lasten kasvatuksen vastuu on ensisijaisesti vanhemmilla ja omien vanhempien tukeminen kuuluu meille jokaiselle. Hyvinvointiyhteiskunta on tässä tehtävässä arvokas tuki. Hyvinvointipalvelut ovat sen vuoksi merkittäviä investointeja ja huipputeknologian rinnalla keskeinen tulevaisuuden voimatekijä.

Suomen vahvuuksia ovat myös hyvinvointipalvelujen avaama mahdollisuus tasa-arvoiseen elämään ja työntekoon. Se antaa meille tilaisuuden kehittyä asumisen ja ympäristön mallimaaksi. Ilman hyvinvointiyhteiskunnan perustaa moni menestystarina olisi voinut jäädä syntymättä. Laadukkaat hyvinvointipalvelut, laadukas koulutusjärjestelmä ja kattava sosiaaliturva luovat yrityksille hyvät olosuhteet työllistää sekä tuottaa kilpailukykyisiä tuotteita. Hyvä sosiaaliturva auttaa ottamaan riskejä.

Sen sijaan yksilön ja yhteiskunnan vastuun rajat on tehtävä selkeiksi. Holhoaminen on jopa opettanut ihmiset tukeutumaan väärällä tavalla yhteiskunnan varaan. Omatoimisuus ja vastuu omasta elämästä voivat silloin hämärtyä. Omatoiminen ja vastuuntuntoinen kansalainen on hyvinvointiyhteiskunnan perustekijä.

Hyvinvointipalvelujen tuotannossa on löydettävä oikea tasapaino yksityisen ja julkisen sektorin sekä kansalaisyhteiskunnan välillä. Nykyinen hyvinvointiyhteiskunnan malli on toimiva ja kokonaisuutena varsin edullinen, mutta väestörakenteen muutos luo paineita toimintojen tehostamiseen. Meillä vallitsee laaja yhteisymmärrys siitä, että peruspalvelut tulee rahoittaa julkisin varoin. Mutta miten peruspalvelut tulisi rajata ja miten niiden tuotanto tulisi järjestää tulevaisuudessa?

Jos hyvinvointipalvelujen tuotantoa siirretään yksityiselle sektorille, on varmistettava tehokas laadun valvonta ja kilpailutilanteen avoimuus. Julkinen sektori tai sen suuruus ei ole itseisarvo, ei myöskään yksityistäminen sellaisenaan.

Laadukkaita hyvinvointipalveluja voidaan tulevaisuudessa tuottaa julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöllä. Yksityisillä hyvinvointipalveluilla voidaan täydentää julkisia, koska tarpeet joka tapauksessa kasvavat vuoteen 2015 mennessä. Tällainen palvelujen yhteistuotanto edellyttää laatu- ja standardointijärjestelmien kehittämistä sekä nykyaikaisten johtamistapojen ulottamista laajemmin myös julkiselle sektorille.

Hyvinvointipalveluiden tehokkaan tuotannon mittareita ovat vaikuttavuus, kustannustehokkuus ja korkea laatu. Vuoteen 2015 mennessä tehokkuutta voidaan arvioida myös elatussuhteella: miten se pystytään muuttamaan kilpailukyvyyn kannalta edullisemmaksi?

Palvelutorit kansalaisten käyttöön

Hyvinvointiyhteiskunnan tehokkuus ja kilpailukyvyyn säilyttäminen vaatii hallintorakenteiden kehittämistä entistä avoimempaan ja joustavampaan suuntaan. Meillä on yhä jäljellä monia säännöstelyajan järjestelmiä ja toimintatapoja. Kansalaiset ja yritykset elävät laajassa hallintoviidakossa, joka koostuu muun muassa kuntien hallinnosta, kuntayhtymistä, sairaanhoitopiireistä, työvoima- ja elinkeinokeskuksista, maakunnista ja lääneistä.

Vaikka suomalainen byrokratia onkin kansainvälisesti vertaillen melko joustavaa, on hallintoa syytä edelleen tehostaa kilpailukykyämme tukemiseksi. Yhden luukun periaatetta on kuitenkin vaikea toteuttaa kaikissa palveluissa. Kannattaisiko siis kehittää ”palvelutoreja”, missä julkiset ja yksityiset palvelut olisivat samassa paikassa tarjolla kansalaisille ja yrityksille?

Jo olemassa olevia palvelutorihankkeita on tuettava ja laajennettava. Aluksi tällainen palvelutori voi toimia neuvonnan ja opastuksen tietokeskuksena. Sitten siihen voidaan luontevasti lisätä monenlaisia yhteiskunnan ja yksityisten tarjoamia palveluja helposti kansalaisten saataville. Palvelutori voidaan toteuttaa tehokkaana julkisten palvelujen ja yksityisten yritysten verkottumisena. Merkittävä osa hallintopalveluista voidaan myös siirtää tietoverkkoon.

Laadukkaampaan asumiseen

Laadukas ja edullinen asuminen on myös kilpailutekijä, ei ainoastaan sosiaalinen kysymys. Suomesta tulee kehittää asumisen mallimaa vuoteen 2015 mennessä. Ahdas, epäkäytännöllinen

”Kun maaseutu autioituu,

Suomikin autioituu.

Nuortenkin pitäisi olla siitä enemmän huolissaan.”

ja kohtuuttoman kallis asumistaso ei ole nykyaikaisen yhteiskunnan piirre.

Nyt asumistasomme on Euroopan unionin alueen heikoimpia. Asumme ahtaissa ja epämukavissa asunnoissa. Suomessa on kuitenkin paljon tilaa ja rakennusmateriaalia, ainoastaan kaavoitetusta tonttimaasta on kasvukeskuksissa puutetta.

Asuminen on tärkeä elämänlaatuun vaikuttava tekijä. Jos voimme asua tilavammin ja laadukkaammin, voimme pitää osaajat Suomessa ja houkutella ulkomaisia osaajia maahan. Asumistason kohottamisella voimme myös ehkäistä monia sosiaalisia ongelmia sekä perheiden ja nuorten pahoinvoinnin lisääntymistä.

Asumisen ongelmien ratkaisu ei enää nykypäivänä löydy rahoitusmarkkinoilta, vaan tonttimaan kaavoituksesta. Kuntien tulee yhteistyössä kaavoittaa asuntotontteja varastoon, sekä yleensäkin ennakoita alueensa talouskehitystä ja työvoiman tarvetta nykyistä paremmin.

Kunnat kuntalaisten palveluksessa

Jos muuttoliike kasvukeskuksiin jatkuu nykyistä vauhtia, monet alueet autoituvat ja alueellinen eriarvoistuminen lisääntyy. Se kasvattaa entisestään kuntien välisiä eroja ja kärjistää kuntien taloudellisia ongelmia.

Kuntia tulee kannustaa aluksi vapaaehtoiseen seutuyhteistyöhön palvelujen tuotannossa ja tonttimaan kaavoituksessa. Se lieventäisi alueellisia eroja ja edistäisi työmarkkinoiden toimivuutta. Nyt asuntopula ja asumisen korkea hinta pääkaupunkiseudulla ja kasvukeskuksissa jähmettävät työmarkkinoita ja hidastavat työvoiman liikkuvuutta. Seuraukset koskevat yhtäläillä pääkaupunkiseutua ja alueellisia kasvukeskuksia kuin autoituvia syrjäseutujakin.

Pääkaupunkiseudun kasvun rajoittaminen ei kuitenkaan ratkaise työmarkkinoiden ja asumisen ongelmia. Kasvukeskuksiin syntymättä jääneet työpaikat eivät helposti synny muualle.

Lopulta ratkaisuna on kuntien määrän radikaali vähentäminen ja kuntakoon kasvattaminen. Harvaan asutussa maassa pienet kunnat ovat tehottomia, taloudellisesti heikkoja ja kykenemättömiä tarjoamaan riittävän korkeatasoisia palveluja. Suurempi kunta on vahvempi ja tehokkaampi ja kykenee hyödyntämään mittakaavaetuja niin hyvinvointipalvelujen tuotannossa, väestön koulutuksessa kuin kaavoituksessa ja asuntopoliitikassakin.

Kuntien välinen yhteistyö vie oikeaan suuntaan, mutta pelkkä verkottuminen ja työnjako ilman kokoavaa hallintoa jättää kehityksen puolitiehen. Tarvitaan yhteisiä resursseja ja päätöksentekoa, joilla rakennetaan suurempia kuntayksiköitä, kunhan asukkaiden tarvitsemat palvelut ovat ihmistä lähellä.

Todellista vastuuta asukkaistaan voi kantaa vain riittävän vahva kuntayksikkö, jolla on asianmukaiset resurssit palvelujen järjestämiseen. Satunnaiset kuntaliitokset tai löyhät yhteistyömuodot

”Toivoisin että Suomi vuonna 2015 olisi moniarvoinen paikka ja monikulttuurisuutta arvostettaisiin.”

eivät voi ongelmaa ratkaista. Taloudellisesti järkevää kuntakokoa täytyy arvioida rohkeasti. Onko kuntien tehokas lukumäärä viisikymmentä vai viisi?

Yrittäjyys kilpailukyyn tukena

Vielä sotien jälkeen elämämme perustui maatalouteen. Maatilyrittäjien osuus kansantaloudessa oli silloin keskeinen. Hyvin-

vointivaltion rakentamisen kaudella yrittäjien kokonaismäärä alkoi jyrkästi vähentyä. Viime vuosikymmenen aikana se on edelleen laskenut ja samalla yrittäjät ikääntyvät. Se on muuttanut käsityksiämme yrittämisestä yleensä.

Suomalainen paradoksi on, että yrittämiseen suhtaudutaan meillä periaatteessa myönteisesti, mutta yrittäjäksi ei moni halua ryhtyä. Siihen on monia historiallisia ja kulttuurisia syitä, jotka ovat erilaisia eri puolella Suomea. Itä-Suomessa suuret metsä- ja kaivosyhtiöt ovat luoneet tilaisuuksia palkkatyöhön, maan länsiosissa on totuttu enemmän yrittämään itsenäisesti. Samalla itäisen Suomen perinteelle on ominaista pienet maa- ja metsätalouden yksiköt, jotka alan rakennemuutoksen vuoksi eivät enää työllistä. Muutoksiin täytyy pystyä sopeutumaan ja sillä tavalla saada yrittäjyys uudelleen nousuun.

Yrittäjyyttä oppimaan

Suomalainen asenneilmasto on viime vuosina muuttunut yrittäjyyteen kannustavammaksi. Kykymme sietää yrittämiseen liittyvää mahdollista epäonnistumista ei kuitenkaan ole aiempaa parempi. Konkurssia pidetään edelleenkin häpeänä ja uudelleen yrittäminen on vaikeasti hyväksyttävää.

Yrittämisellä vaurastumista ei edelleenkaan täysin hyväksytä arvomaailmassamme. Kuitenkin yrittäjäksi ryhtyvällä on tavoitteena taloudellinen vauraus ja riippumattomuus.

Asenteiden muuttaminen on hidasta ja vie usein sukupolvien ajan. Muutosta voidaan ja pitää nopeuttaa koulutuksella.

Yrittämisen ja työllistymisen esteitä on paljon onnistuttu purkamaan, mutta kannustimia ei ole vielä riittävästi. Verotuksen korkea taso ja verokiilan aiheuttamat kannustinongelmat ovat edelleen ratkaisematta. Ne vaikeuttavat työllistymistä ja yrittämistä. Yrityksen sukupolvenvaihdos ei useinkaan onnistu, koska nuoret ovat jo kouluttautuneet muihin ammatteihin.

Koulutuksessa on menneinä vuosikymmeninä korostettu taitoja, jotka valmentavat enemmänkin julkisen hallinnon ja teollisuuden ammatteihin, ei niinkään itsenäiselle yrittäjäuralle.

Aikuisväestömme on siis koulutettu palkansaajiksi, ei omatoimiseksi yrittäjiksi. Työvoimapolitiikassa on korostunut julkisen sektorin rooli työllistäjänä, ei kannustaminen omatoimiseen itsensä työllistämiseen.

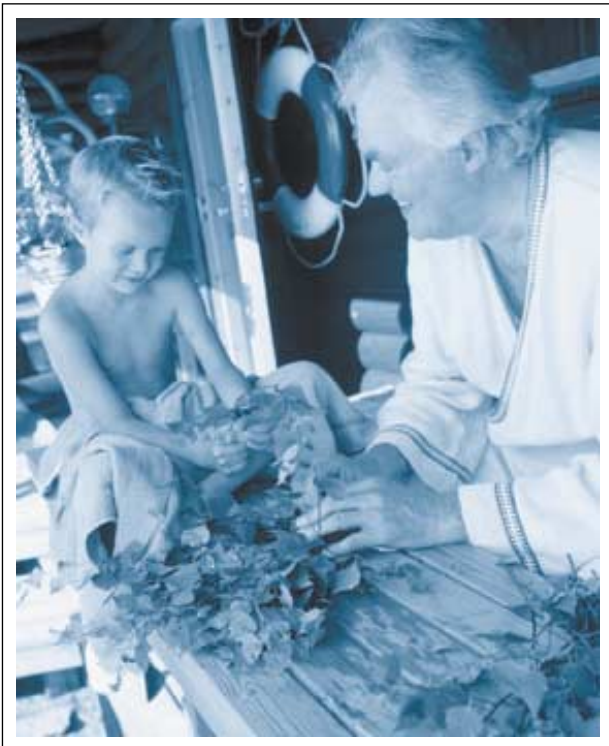
Yrittäjälle avautuu nykypäivänä suuria mahdollisuuksia. Teknologinen kehitys ja uudet toimialat tarjoavat tilaisuuksia uuteen yritystoimintaan myös korkeasti koulutetuille. Informaatio- ja bioteknologia ovat uusina kasvualustoina korkeasti koulutettujen ammattilaisten perustamille pienyrityksille.

Yritystoimintaan liittyvää opetusta tulee olla kaikilla koulutusaloilla ja asteilla. Yrittäjäkoulutusta ei tule rajata vain kaupallisiin aineisiin tai ammattikoulutukseen. Myös korkeakoulujen ja yliopistojen opetusohjelmiin tulee sisällyttää tietoa yrittäjyydestä. Koko koulutusjärjestelmän tulee rohkaista ryhtymistä yrittäjäksi.

Yrittämisen uudet mahdollisuudet

Miksi oikeastaan tarvitsemme lisää yrittäjiä? Vastaus on selvä: yrittäjyys tuo talouteen lisää kilpailua ja koko yhteiskuntaan dynaamisuutta. Uudet yrittäjät tuottavat kansalaisille uusia palveluja ja sitä kautta monenlaista hyvinvointia.

Yrittäjyys on yksi ratkaisu myös ikääntyvän kansakunnan tarvitsemien hyvinvointipalvelujen kysynnän kasvuun. Julkinen sektori ei yksin pysty vastaamaan kasvavaan kysyntäpaineeseen. Yksityiset pienyritykset voivat monilla palvelualoilla täydentää julkista tuotantoa. Vanhusten hoivapalvelut, työikäisten ja vart-

tuneiden kuntoutus- ja viihtymispalvelut sekä monet julkisen sektorin tukipalvelut ovat tästä hyviä esimerkkejä.

Suomalainen palvelusektori ei nytkään tyydytä kuluttajien kaikkia tarpeita. Kotitalouksien siivous-, kodinhoito- ja kunnossapitopalvelujen kysyntä ylittää jo tällä hetkellä niiden tarjonnan. Tulevaisuudessa kotiin ja vapaa-aikaan liittyvien palvelujen kysyntä kasvaa ja tarjoaa monia mahdollisuuksia pienyrityksille kaikilla palvelutoimialoilla. Kotitalouksien tulotaso nousee, työelämän vaatimukset kovenevat ja työajat ovat pitkiä. Tämä kaikki vähentää kotitalousaskareisiin käytettävää aikaa.

Rahoitus ja pääomat eivät enää ole yrittämisen suurin este. Yrittäjäksi ryhtyvällä on käytössään runsaasti erilaisia rahoitusmahdollisuuksia, pankkilainasta riskirahoitukseen ja julkisesta tuesta business-enkeleihin. Yrittäjyyden esteet ovat pikemminkin koulutuksen puutteessa ja asenteissa. Korkeasti koulutettu väestö on vain pienenä vähemmistönä yrittäjäkunnassa. Suomesta puuttuvat myös urbaanit yrittäjäperinteet, koska yrittäjyys on perinteisesti keskittynyt maaseudulle.

Yrittäjyyden esteenä on usein myös epäselvä hallinnollinen rajanveto yrittäjän ja palkansaajan aseman välillä. Yrittäjäksi ryhtymisen polku mutkistuu tässä epäselvässä välimaastossa. Näitä vaikeuksia tulee lieventää myös verotuksen uudistuksilla. Aloittavan pienyrityksen kohtaamaa byrokratiaa pitää vähentää ja samalla lisätä pienyrityksien neuvontaa ja verkottamista.

Osaava ja osallistuva Suomi

Suomen menestys perustuu tulevaisuudessa sivistyksen, osaamisen ja innovatiivisuuden hyödyntämiseen. Sivistyksen perussisältönä tulee olla suvaitsevaisuus ja elämän kunnioittaminen, yhteisvastuu ja korkea moraalit. Uuden luominen ja kekseliäisyyden voima ovat menestyvän yhteiskunnan tärkeitä ominaisuuksia.

Globalisaatio johtaa maailman pienenemiseen ja vieraiden kulttuurien kohtaamiseen. Kulttuurien tuntemusta tuleekin lisätä koulutuksen kautta. Lapset kohtaavat luontevasti vieraat kulttuurit jo päiväkodeissa ja peruskoulussa. Maailmassa onkin yhä tärkeämpää tuntee ja arvostaa muita kulttuureita. Monikulttuurisuuteen kasvaminen ja rasismien ehkäiseminen helpottuu, kun vierasta kohtaan tunnetut pelot poistetaan tietoa ja vuorovaikutusta lisäämällä.

Jotta Suomesta kehittyisi aidosti monikulttuurinen sivistysyhteiskunta, meidän täytyy ymmärtää oman kulttuurimme omaperäisyys, vahvuutemme ja erityispiirteemme. Niihin kuuluu kyky luoda uutta ja muuttaa suuntaa. Innovaatioiden avulla voidaan rakentaa uutta varallisuutta. Se edellyttää mielikuvitusta ja yllättävien tilanteiden hyödyntämistä. Kilpailukykyinen yhteiskunta käyttää tuotantovälineiden ja pääomien ohella myös tietoa ja mielikuvitusta. Kuvittelukyky ja unelmat ovat luovuuden keskeinen piirre.

Aito suomalainen arvopohja

Suomalaisen perinteen ja arvopohjan välittäminen sukupolvelta toiselle on tärkeää. Aikaisemmin se on tapahtunut luontevasti perheen ja suvun piirissä. Perhemallin muutos on johtanut tämän siteen heikkenemiseen ja jopa katkeamiseen. Nyky-yhteiskunnan kielteisimpiä kehityspiirteitä on juurettomuuden lisääntyminen ja sen periytyminen sukupolvelta toiselle.

Miten välitämme kulttuuri- ja arvoperintöämme uusille sukupolville tulevaisuudessa?

Isovanhempia tulee kannustaa jakamaan kulttuuri- ja arvope-rintöämme lapsille ja nuorille kodeissa, päiväkodeissa, kouluissa ja harrastuspiireissä. Sivistystä ja arvoja voidaan välittää historian, taiteen ja tarinoiden avulla. Uutta teknologiaa ja verkko-oppimista pitää hyödyntää myös kulttuuriperinnön välittämisessä.

Yhteiskunnan arvoista tärkeimmiksi täytyy uudestaan nostaa vastuunkanto ja huolenpito perheestä ja muista lähimmäisistä. Nämä arvot ovat sekä kilpailukykyisen yritystoiminnan että koko terveen yhteiskunnan perusta.

Suomalaisen yhteiskunnan kasvava ongelma on perheiden ja nuorten pahoinvointi. Se ilmenee pahenevana huumeongelmana sekä lasten ja nuorten lisääntyvänä alkoholin käyttönä. Yhteiskunnan ja yksilöiden vastuulla on näihin ongelmiin puuttuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja suoraan. Huolenpito ja vastuu ei ole holhoamista, vaan jokaisen yksilön velvollisuus ja oikeus. Kodin ja koulun kumppanuutta ja vuorovaikutusta on kehitettävä lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi.

Oivalluskyky käyttöön

Menestyvä Suomi on myös innovatiivinen – sillä on kyky luoda uutta ja hyödyntää sitä nopeammin kuin muut. Luovuutta ja innovatiivisuutta tulee kannustaa ja tukea läpi koulutusajan ja työuran. Yksilöllä on kuitenkin oltava oikeus erehtyä ja epäon-

nistua sekä ottaa opikseen ja yrittää uudelleen. Rohkeutta ja riskinottoa on kannustettava.

Innovatiivisuuteen ja rohkeuteen voidaan opettaa jo peruskoulussa. Lahjakkaille oppilaille pitää antaa mahdollisuus muita nopeampaan etenemiseen pienemmissä ryhmissä, mutta samalla kaikille on turvattava laadukas peruskoulutus. Lahjakkaiden oppilaiden nopeampi eteneminen ei vähennä muiden mahdollisuuksia. Päinvastoin se ohjaa lahjakkaiden energiaa tuottavasti ja vähentää häiriöitä koululuokassa. Se lisää kaikkien mahdollisuuksia oppia.

Osaamisen ja innovatiivisuuden lisääminen haastaa koko koulutusjärjestelmän uusiutumaan. Korkeakoulut ja yliopistot ovat tutkimus- ja opetustyössään jo tällä hetkellä verkottuneet myös kansainvälisesti. Tulevaisuudessa koulutukseen täytyy sisällyttää jokaiselle opiskelijalle ja tutkijalle mahdollisuus harjoitteluun ulkomaisissa yliopistoissa, korkeakouluissa, tutkimusyksiköissä tai alan yrityksissä. Vastavuoroisesti suomalaisten yliopistojen, korkeakoulujen ja tutkimusyksikköjen tulisi tarjota sama mahdollisuus ulkomaisille opiskelijoille ja tutkijoille. Vuorovaikutuksen ja verkottumisen avulla voimme lisätä kansallista henkistä pääomaamme, levittää innovaatioita ja tukea kilpailukykyä.

Monet innovaatiot syntyvät alun perin yliopistoissa ja korkeakouluissa. Hyvien ideoiden tuotteistaminen ja kaupallistaminen on kuitenkin hidasta, koska korkeakoulujen mahdollisuudet hyödyntää tutkijoiden keksintöjä ovat varsin vähäiset. Yrittäjyyden rohkaiseminen ja kaupallisesti onnistuneet hankkeet voivat lähentää korkeakouluja ja yritysmaailmaa toisiinsa terveellä tavalla. Lisäksi yliopistojen patenttioikeudet ovat edelleen selvittämättä. Tilanne tuleekin korjata ensi tilassa ja kannustaa yliopistoja kehittämään innovaatiotoimintaansa.

Luovuutta myös vanhoille aloille

Luovuus ja innovatiivisuus ei liity ainoastaan huipputeknologiaan, teknisiin aloihin ja luonnontieteisiin. Se on koko yhteiskuntaa koskeva ominaisuus. Työelämässä – erityisesti palvelusektorilla – kaivataan monia sosiaalisia ja teknisiä innovaatioita, jotka liittyvät joustaviin työaikoihin, johtamiseen ja työyhteisön toimintaan. Kuluttajat tarvitsevat uusia yksityisiä palveluja, joita markkinoilta on tällä hetkellä vaikea löytää.

Myös kunnat ja muut julkisyhteisöt voivat ratkaista monia palvelutuotannon ongelmia rohkaisemalla ja tukemalla hyvinvointipalvelujen uusia tuottamistapoja sekä sosiaalisia innovaatioita. Uusi teknologia ei ole ainoa avain menestykseen, vaan kaikilla yhteiskuntaelämän aloilla tarvitaan rohkeita strategisia innovaatioita ja tavanomaisuudesta poikkeavia ajattelutapoja.

Innovatiivisuuteen kannustaminen ja oivallusten soveltaminen työelämään vaatii onnistuakseen palkitsemista. Uudet ajatukset kohtaavat usein muutosvastarintaa, joka on murrettavissa helpommin palkitsemalla kuin käskemällä. Yritysten ja julkisen sektorin kannustinjärjestelmiin on lisättävä innovaatiobonuksia

ja aloitteellisuudesta palkitsemista. Jokaiselle on suotava mahdollisuus toteuttaa työssään ”intohimojaan” ja radikaaleja innovaatioitaan.

Kilpailukykyistä hyvinvointiyhteiskuntaa rakennetaan kaikkien kansalaisten työllä. Työstä tulee myös palkita muutenkin kuin rahapalkkana. Menestyksen täytyy hyödyttää niin yksilöä kuin yhteisöäkin. Tärkeintä on, että palkitaan niitä, jotka ovat tuloksen aikaansaaneet.

Miten pysymme mukana muutoksissa?

Suomi on historian monissa vaiheissa osoittanut valmiutensa ja kykynsä muutoksiin. Se on ollut kansan elinehto monien vaikeiden poliittisten, taloudellisten, maantieteellisten ja ilmastolisten tekijöiden puristuksessa.

Toimintaympäristömme on muuttunut jo ennen syksyn 2001 järkyttäviä tapahtumia. Menneinä vuosina kansainvälinen asetelma oli ennustettavampi ja Suomen oma rooli maailmassa oli rajallinen. Nyt olemme yhä riippuvaisempia muusta maailmasta ja samalla kuitenkin oma vastuumme kaikesta päätöksenteosta on entistä enemmän itsellämme. Se edellyttää meiltä tietoa ja vastuullisuutta. Kriisitilanteissa ja uhkakuvien keskellä päätöksenteko muuttuu helposti sulkeutuneeksi ja konservatiiviseksi, joka voi olla uhka muutoksyvylle.

Yhteiskunnallisen päätöksenteon täytyy toimia hyvin sekä tavallisen kansalaisen, päättäjien että Euroopan unionin tasolla.

Kilpailukykyisen Suomen kansalaiset ovat osaavia ja osallistuvia ja kaikilla on kattava perussivistys. Tämä tavoite saavutetaan laaja-alaisella perusopetuksella, joka tarjoaa kaikille mahdollisuudet kehittää lahjakkuuksiaan. Tulevaisuuden kilpailukykyinen yhteiskunta tarvitsee kansalaisia, joilla on laaja sivistys sekä monipuoliset tiedot ja taidot.

Peruskoulutus täytyy turvata kaikille, mutta myös lahjakkaiden erityismahdollisuuksia täytyy kehittää. Koulutuksessa on lisättävä kasvatusta innovatiivisuuteen ja vastuuntuntoon. Tiedon ja osaamisen ohella koulutuksen tavoitteena on kehittää yhteiskuntakelpoisia ihmisiä, jotka ymmärtävät päätöksenteon merkityksen ja ovat valmiita maailman muutosten kohtaamiseen.

Ammattiin valmistava koulutus vaatii tuekseen myös vuorovaihtus- ja ihmissuhdetaitojen kehittämistä. Nykyaikainen työelämä edellyttää kaikilta työntekijöiltä sopeutumista nopeasti muuttuviin olosuhteisiin ja erilaisten vuorovaikutuskanavien käyttöä.

Pitkäaikaistyöttömyyden hättävähaitat ovat vakava uhka toimivalle demokratialle. Lähivuosien aikana meidän täytyy ratkaista pitkäaikaistyöttömyyden ja vanhenevan väestön ongelma. Samalla kuitenkin täytyy estää nuorten putoaminen työelämästä sivuraiteelle edes hetkellisesti, koska se johtaa nopeasti työttömyyskierteeseen ja syrjäytymiseen. Koulutus on siinä keskeinen tekijä. On kuitenkin muistettava, että jo lähivuosina Suomi kärsii työvoimapulasta.

Työelämässä pitää myös kehittää uusia keinoja syrjäytymisen estämiseksi. Pienipalkkaisia työtehtäviä pitää voida tukea yhteis-

kunnan lisävastuulla, jos se auttaa erityisesti nuorten jalansijan saamista ja sopeutumista työelämään. Suomessakin kannattaa kokeilla periaatetta ”ansaitse euro, yhteiskunta antaa toisen”. Se mahdollistaisi pienipalkkaisten

töiden ja avustavien ammattien ylläpitämisen, jotka usein sijoituvat nuorten työuran alkuvaiheisiin. Näin voitaisiin madaltaa työelämän kynnyksiä, niin että nuoret pääsevät kiinnittymään normaalilla tavalla yhteiskuntaan ja nousemaan mielekkäällä tavalla tärkeimpiin ja paremmin palkattuihin töihin.

Aktiivisten ihmisten yhteiskunta

Yhteiskunnallisen päätöksenteon on pysyttävä muutosten vauhdissa mukana. Ihmisten, yritysten ja julkisen hallinnon täytyy kyetä hallitsemaan muutosta, eikä muutos saa viedä meitä. Menestyvä kansa pystyy olemaan muutosten keskelläkin aloitteellinen ja ohjaamaan kehitystä, eikä pelkästään reagoi tai sopeudu siihen. Sen vuoksi on tärkeää, että koko yhteiskunta osallistuu päätöksentekoon. Aito yhteiskunnallinen osallistuminen on kansasta lähtevää aktiivisuutta.

Yhteiskunnan monet jähmeät rakenteet estävät aidon demokratian toteutumista ja turhauttavat ihmisiä aivan arkipäiväisissä asioissakin. Työelämässä tällaiset vanhentuneet toimintatavat tukahduttavat taloudellisen toimeliaisuuden, innostuneen uudistusajattelun ja uusien työpaikkojen syntymisen. Päätöksenteon sulkeutuneisuus ja salamyhkäisyys on avattava. Vastuukysymykset päätöksentekijöiden ja päätösten toteuttamisesta huolehtivien tahojen välillä on tehtävä selväksi.

Aidossa demokratiassa ihmiset osallistuvat aktiivisesti ja äänestävät vilkkaasti. Heikkenevä poliittinen osallistuminen on jo nyt ongelma kansallisella tasolla, mutta erityisesti Euroopan unionia koskevassa päätöksenteossa. Oikea kansanvalta lähtee siitä, että kaikki kansalaiset voivat tuntea päätökset omikseen eikä niin, että päätöksenteko perustuu kansan kolmen neljäsosan mielipiteisiin.

Yhteiskunnan moniarvoisuus edellyttää yhteisesti hyväksytyjä pelisääntöjä, joiden puitteissa kaikki voivat edistää omia päämääriään. Moniarvoisessa yhteiskunnassa päätöksenteon täytyy perustua avoimelle keskustelulle arvovalinnoista.

Kansalaisten oma päätöksentekovalmius ja -kyky turvataan riittävällä koulutus- ja sivistystasolla. Myös päättäjien on ymmärrettävä tulevaisuuden haasteet. Demokratiamme perusta on itsenäinen, osaava, vahva ja kokonaisuuksia hallitseva kansanedustuslaitos, eduskunta. Päättäjien monipuolisesta osaamisesta täytyy pitää huolta ja heidän välillään on vallittava luottamus ja avoin keskustelu.

”Suomi elää ihan varmaan metsästä vuonna 2015.

Nokiasta
ei tiedä,
miten sille käy.”

Miten EU päättää tulevaisuudesta?

Euroopan unionin ja Suomen muutokset ovat lähivuosina suuria. Ne edellyttävät muutoksia myös päätöksenteossa. Sen tulee olla avointa, tehokasta ja kyvykästä. Jähkailulle ei ole sijaa, vaikka demokratiassa täytyykin keskustella. Myös Euroopan unioni tarvitsee asiantuntemusta ja hyviä päättäjiä. Suomi voi saada unionissa painoarvoa vain hallitsemalla asiat. Tässä meillä voi olla paljon annettavaa.

Euroopan unioni on ollut Suomelle suuri mahdollisuus. Edessä oleva unionin laajeneminen avaa niitä lisää. Unionin laajeneminen lisää maanosan turvallisuutta ja laajentaa talousaluetta. Samalla laajeneminen tuo esiin uudenlaisia ongelmia ja uhkia. Se maksaa paljon ja tekee EU:n päätöksenteon vaikeaksi. Joka tapauksessa taloudellinen yhdentyminen ja ulkoinen turvallisuus on pienelle maalle välttämättömyys. Olemme alun perin menneet mukaan Euroopan yhdentymiskehitykseen vapaehtoisesti, riskit tiedostaen.

Euroopan unionilla on lähivuosina edessään merkittäviä päätöksiä, jotka edellyttävät tehokasta päätöksentekoa. Kansanvaltaisen kehityksen uhka olisi unionin poliittisen yhtenäisyyden ajautuminen kriisiin. Jos EU:n päätöksenteko hajoaa instituutioiden ulkopuolelle, suurten jäsenmaiden saneluksi tai eristeisten piirien keskinäiseksi kilpailuksi, Suomen tavoitteet eivät voi toteutua. Suomen päämääränä on oltava EU:n päätöksenteon pysyminen instituutioiden piirissä.

Suomen tulee siis unionin jäsenenä korostaa yhteisöpäätöksenteon vahvistamista. Samalla myös omassa maassa tapahtuvan päätöksenteon tulee perustua aidolle demokratialle ja avoimuudelle. Päätöksentekijöiden on ymmärrettävä asemansa edustuksellisen demokratian olosuhteissa ja lisättävä vuorovaikutusta, kansalaiskeskustelua ja avoimuutta. Edustuksellisen vallan ja sen toimijoiden valtuutus tulee aina kansalta.

Kuka hallitsee globaalissa taloudessa?

Suomi on hyvin riippuvainen kansainvälisen talouden suhdanteista ja teknologian kehityksestä. Meidän turvamme avoimessa

taloudessa voi olla ainoastaan monipuolinen ja terve elinkeinorakenne.

Suomen täytyy vahvistaa nykyistä osaamista ja samalla nostaa esiin uusia osaamisalueita. Rajalliset voimavarat eivät riitä kokeiluihin kovin monella suunnalla, vaan uusia aluevaltauksia on etsittävä tarkoin harkituilta vahvuusaloilta. Sellaisia voivat olla bioteknologia, hyvinvointipalvelut, terveydenhoito ja turvallisuuteen liittyvät yritystoiminnan muodot.

Taluskriiseihin varautuminen edellyttää myös Suomen kaltaisen energiasta riippuvaisen maan monipuolisen energiahuollon turvaamista. Sekin voi tapahtua osittain uuden teknologian avulla.

Suomi on kansainvälisessä vertailussa yhä turvallinen maa. Moneen lähialueen maahan verrattuna – puhumattakaan maailman kriisipesäkkeistä – meidän yhteiskuntamme sisäinen tila on rauhallinen ja vakaa, elinympäristömme puhdas, elintarvikkeemme ja matkailukohteemme turvallisia. Se on meille merkittävä vahvuus ja avaa uusia mahdollisuuksia monilla osaamisalueillamme. Turvallisen maan maine on meille tulevaisuudessa tärkeä kilpailuvaltti niin matkailussa kuin elintarvikkeiden myynnissäkin.

Viisas ulkopolitiikka on perinteisesti ollut Suomen turva. Toimiva turvainfrastruktuuuri on myös tärkeä, kun haluamme säilyttää turvallisuutemme korkean tason. Sosiaalinen eheys on meidän haasteemme, kun Suomeen tulee joka tapauksessa yhä enemmän ulkomaalaisia. Nyt meillä ei ole suuria syrjäytyneitä ulkomaalaisryhmiä, eikä sellaista kehitystä saa päästää syntymään. Monikulttuurisuuden myönteiset ja kielteiset piirteet on rehellisesti tunnustettava ja niiden kehittymistä on seurattava tarkasti.

Tietoyhteiskunnan haavoittuvuus

Nykyaikainen tietoyhteiskunta on varsin haavoittuva. Erityisen huolestuttavaa olisi yhteiskunnan sähköisen infrastruktuurin sortuminen. Alueellisiin kriiseihin voi nyky maailmassa liittyä tietoverkkojen lamaannuttaminen. Myös järjestäytyneet rikollisuus, tietoverkkoterrorismi tai -vandalismi voivat häiritä arkipäivän elämää vakavasti.

Suomi pitää kehittää edelläkävijämaaksi tietoyhteiskunnan turvaajana. Siinä voidaan hyödyntää suomalaista osaamista. Uhka on siis käännettävissä mahdollisuudeksi. Alan tutkimusta on lisättävä, jotta voimme olla selvillä siitä, mitä uhkia todella on ja millaisia valmiuksia yhteiskunnan eri toimijoiden turvamekanismeilla tällä hetkellä on. Erityisesti huomio on kiinnitettävä yhteiskunnan eri sektoreiden kykyyn toimia järjestyneesti yhteistyössä kriisi- ja uhkatilanteiden aikana.

Julkisen sektorin rooli tietoyhteiskunnan turvallisuuden koodinoijana ja velvoitteiden luojana on keskeinen. Se edellyttää tutkimuksen lisäämisen ohella poliisin ja muiden viranomaisten osaamistason nostamista. Erityisen turvakoordinaattorin tarve on ilmeinen. Tällainen viranomaisen olisi keskeinen osa tulevaisuuden tietoyhteiskunnan uhkatilanteisiin valmistautumista.

Ideoita ja ehdotuksia jatkotyöhön

Suomi 2015 -ohjelman aikana on noussut esiin ideoita ja ehdotuksia, joita on tarkoitus antaa työstettäväksi erikseen koolle kutsuttaville asiantuntijaryhmille. Sitra järjestää näitä workshoppeja kysymyksistä, joissa ei ole selkeää vastuutahoa tai joissa vastuu jakaantuu useammalle yhteiskunnalliselle osapuolelle.

Workshoppien tavoitteena on hyödyntää monipuolisia menetelmiä ja löytää niiden avulla ratkaisuja Suomen tulevaisuuden kannalta keskeisiin kansallisiin ja strategisiin haasteisiin. Workshoppien osallistujiksi kutsutaan kunkin aiheen kannalta keskeisiä asiantuntijoita, päättäjiä ja toimijoita.

Suomi 2015 -ohjelman toisen ja kolmannen kurssin aloitteesta Sitra järjestää vuonna 2002 workshopit seuraavista aiheista:

- Työelämän murros ja koulutuksen vastaus
- Hyvinvointiyhteiskunnan kehitysvaihtoehdot
- Tasapainoinen aluekehitys
- Työurasta elämänuraan

Suomi 2015 -ohjelman neljäs kurssi on esittänyt, että Sitra järjestäisi workshoppeja muun muassa seuraavista aiheista:

- Verokiila, tulonjako ja kannustinloukut
- Suomesta asumisen mallimaa
- Yhteiskuntapolitiikan vaikuttavuus
- Perheen rooli – perinteen ja arvopohjan välittäminen
- Verkottuminen ja vuorovaikutustaidot
- Innovaatioiden laatu
- Yhteiskunnan jähmeät rakenteet

Suomi 2015 -ohjelman viides kurssi käynnistyy maaliskuussa 2002 Kiinan pääkaupungissa Pekingissä. Se jatkaa myöhemmin keväällä työtään Moskovassa ja Berliinissä sekä aikaisempien kurssien tapaan Suomessa. Edellisten kurssien visio, strategiset tavoitteet ja kehittämissuositukset toimivat pohjana viidennen kurssin työskentelylle, mutta se voi halutessaan vapaasti lähteä seuraamaan myös kokonaan uusia polkuja. Suomi 2015 -ohjelman viidennen kurssin työn tuloksia voimme arvioida kesäkuussa 2002. Kuudes kurssi on määrä järjestää syksyn 2002 aikana.

”Toivoisin että vuonna 2015 en olisi vajonnut realismin suohon. Että säilyisi unelma paremmasta maailmasta.”

”Ei suomalaisuus muutu mihinkään viidessätoista vuodessa.”

Asiantuntijat ja teemat

Suomi 2015 -ohjelman neljännen kurssin seminaareissa San Franciscossa ja Silicon Valleyssa, Berliinissä ja Moskovassa on kuultu kansainvälisiä ja kotimaisia asiantuntijoita. Kurssin Suomessa pidetyissä seminaareissa on pääasiassa työskennelty pienryhmissä. Kaikki Suomi 2015 -ohjelman neljännellä kurssilla esiintyneet asiantuntijat sekä heidän esitelmiensä aiheet on lueteltu tässä seminaarikohtaisesti ja aikajärjestyksessä.

8.9.2001 Helsinki–Vantaa Airport Congress Center

Suomi 2015 -kurssin 4 avauspuheenvuoro

Aatto Prihti, yliasiamies, Sitra

Yhdysvaltain poliittinen järjestelmä

Jaakko Iloniemi, ministeri

Suomi 2015 – työskentelymenetelmät

Tapio Anttila, koulutusjohtaja, Sitra

Lennon aikana:

Video: Aikaisempien kurssien mediapalaute

Matti Karhu, toimittaja

Video: Silicon Valleyn tarina

Manuel Castells, professori, University of Berkeley

9.9.–14.9.2001 San Francisco & Silicon Valley, USA

Leading the revolution

Gary Hamel, Visiting Professor of Strategic and International Management, London Business School and Chairman, Strategos Institute, San Francisco

From the idea to products – innovative processes behind the success stories

Peter Coughlan, Partner, IDEO
Jane Fulton Suri, Partner, IDEO

Analysis and discussion on strategic implications

Liisa Välikangas, Director of Research, Strategos Institute
Kal Patel, Director, Strategos Institute

Forecast of the future

Greg Schmid, Director, Department of Strategic Planning, Institute for the Future IFTF

Technology horizon map

Bob Johansen, President, Institute for the Future IFTF

Innovations in regions

Marina Gorbis, Director, Department of Global Innovations, Institute for the Future IFTF

The young people in the world of abundant connectivity

Rod Falcon, Director, Department of Technology and Social Innovations, Institute for the Future IFTF

Technology commercialisation – SRI's perspective

Brock Hinzmann, Technology Navigator, Stanford Research Institute
Chulho Park, Researcher, Stanford Research Institute

eLearning – the vision and reality of the new learning paradigm

Eilif Trondsen, Programme Director of Learning on Demand Programme, Stanford Research Institute

Digital futures – telecom, media and technology opportunities

Michael Gould, Senior Research Engineer, Digital Futures Programme, Stanford Research Institute

Biotechnology – opportunities and challenges ahead

Andrew Broderick, Researcher, Future Programme, Stanford Research Institute

The Finnish niche in genome research

Leena Peltonen-Palotie, Professor and Chairperson, Department of Human Genetics, University of California, Los Angeles

The role of venture capital in Silicon Valley

Don Dixon, Managing Director, Trident Capital

The future of the world economy

Janet Yellen, Professor, University of California, Berkeley
Richard Lyons, Professor, University of California, Berkeley

Immigration and innovations

AnnaLee Saxenian, Professor, University of California, Berkeley

Nokia wireless routing

Ari Leppä, General Manager, Nokia Inc, Nokia Networks

IT business in Silicon Valley

Ari Ahonen, Director, Tekes San Jose
Kimmo Ahola, Technology Councillor, Tekes San Jose

7.10.2001 Helsinki–Vantaa Airport Congress Center

Threats to the security of Finland

Ari Puheloinen, Brigadier General, Deputy Chief of Operations, Finnish Defence Staff

Russian economy in transition

Pekka Sutela, Head of the Institute of Economics in Transition, Bank of Finland

7.10. – 9.10.2001 Moscow, Russian Federation

The political picture of Russia

René Nyberg, Ambassador, Embassy of Finland in Moscow

Future challenges in Russian foreign policy

Dimitri Trenin, Deputy Director, Carnegie Institute, Moscow

Economic crime in Russia

Alena Ledeneva, Researcher, University College, London

Future scenarios for Russia

Seppo Remes, Chairman of the Board, European Business Club in Russian Federation, Moscow

Strategy for economic and social development in Russia

Dimitri Mezentsev, Head of the Centre for Strategic Research, Moscow

Arkadij Dvorkovizh, Deputy Minister, Ministry of State Property of Russian Federation, Moscow

The future of Russian banking system

Petteri Nikkola, Deputy Head, International Moscow Bank, Moscow

Analysing risks in Russia

Dmitri Mokhanachev, Head of Division, International Moscow Bank, Moscow

Panel discussion with political parties in Duma

Vladimir Lukin, Vice Chairman of Duma, Jabloko Party
Aleksander Shabanov, Communist Party
Aleksander Beljakov, Unity Party
Boris Nadejdin, Union of Right Forces

Student panel on the future of Russia

Chair: Gennadi Gladkov, Professor, the MGIMO University, Moscow
Students of the MGIMO University: Elena Bandour, Alexander Gusarov, Konstantin Permikin, Viktoria Prokhorova, Elena Sredina and Albina Fatkhova.

9.–11.10.2001 Berlin, Federal Republic of Germany

The competitiveness of Europe in the 2015's

Roland Berger, Professor and Honorary Consul General of Finland, Roland Berger Strategy Consults, Munich

European security

Christoph Bertram, Director, Stiftung für Wissenschaft und Politik, Berlin

Enlargement of European Union, labour market pressures and labour mobility

Michael Burda, Professor, Humboldt University, Berlin

European economic architecture in the 2015's

Charles Wyplosz, Professor and Director, Graduate Institute of International Studies, Geneva
Comment: Sinikka Salo, Member of the Board, Bank of Finland

Future challenges of Germany until 2015

Leif Fagernäs, Ambassador, Embassy of Finland in Berlin

Berlin as the capital of Germany

Hannes Saarinen, Professor and Director, Finland Institut, Berlin

New economy from the Nordic perspective

Carl Bildt, Representative of the Secretary General of UN to Balkans
Comment: Risto Siilasmaa, President and CEO, F-Secure Corporation

5.–6.11.2001 Adams-sali, Helsinki

Mitä on uusi talous?

Pekka Ylä-Anttila, toimitusjohtaja, Etlatieto Oy
Kommentti: Matti Lehti, toimitusjohtaja, TietoEnator Oy

Suomi – maailman kilpailukykyisin maa?

Petri Rouvinen, tutkimusjohtaja, Etlatieto Oy
Kommentti: Matti Honkala, pääjohtaja, Kesko Oy

Terrorismi ja Suomi

Petri Knape, apulaispäällikkö, Suojelupoliisi
Kommentti: Lauri Kontro, päätoimittaja, Maaseudun Tulevaisuus

Arvovalinnat Suomen tulevaisuutta rakennettaessa

Antti Hautamäki, tutkimusjohtaja, Sitra
Kommentti: Anne Huotari, kansanedustaja, Vasemmistoliitto rp

Kursсилаisten puheenvuorot strategisista tavoitteista

Piia-Noora Kauppi, Euroopan parlamentin jäsen, Kansallinen Kokoomus rp
Anneli Jäätteenmäki, kansanedustaja, Suomen Keskusta rp
Markku Lehto, kansliapäällikkö, Sosiaali- ja terveysministeriö

Suomen tulevaisuus nuorten silmin

Emilia Hjelm, Lauri Kukkonen, Mari Mäkelä ja Otso Rasilainen, Kallion lukio
Maria Leppilähti, Ville Puumala, Niina Välimäki ja Turo Hautamäki, Seinäjoen nuorisoyhteisö
Tommi Suopajarvi, Tiina Lisko ja Miia Sutinen, Rovaniemen ammattikorkeakoulu

3.–4.12.2001 Sannäsin kartano, Porvoo

Työryhmissä kuullut asiantuntijat:

Päätöksenteko ja Euroopan unionin laajeneminen

Esko Antola, professori, Turun yliopisto

Verokiila, tulonjako ja kannustimet

Teemu Lehtinen, toimitusjohtaja, Veronmaksajat

Innovaatiot ja eettiset kysymykset – onko teknologia vain väline?

Jaana Hallamaa, professori, Helsingin yliopisto

Suomi 2015 -ohjelma

Sitra on kouluttanut suomalaisia päättäjiä yli kahden vuosikymmenen ajan. Talouspolitiikan johtamiskursseja Sitra on järjestänyt vuosina 1977–1999. Vuodesta 1999 lähtien päättäjiä on koulutettu Talouspolitiikka 2000+ -kursseilla.

Yhteistyössä muiden tahojen kanssa Sitra organisoii 1990-luvulla Kansallisen strategian kehitysohjelman.

Suomi 2015 -ohjelma on Sitran uusiin koulutus- ja kehitysohjelma suomalaisen yhteiskunnan päättäjille. Tähän mennessä kurseja on toteutettu neljä, keväästä 2000 lähtien. Suomi 2015 -ohjelma sisältää kaikkiaan kuusi kurssia vuosina 2000–2002 sekä niiden yhteisen päätösseminaarin vuonna 2003.

Tavoitteet

Suomi 2015 -ohjelman tavoite on suomalaisen yhteiskunnan ylimmän tason päättäjien tietojen, taitojen, valmiuksien ja verkostojen kehittäminen suomalaisen yhteiskunnan tulevaisuutta koskevista asioista. Ohjelman perusta on kansallinen, mutta näkökulma samalla vahvasti kansainvälinen, monitieteinen ja poikkiyhteiskunnallinen. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi ohjelman osallistajat

- saavat monipuolista tietoa ajankohtaisista ja tulevaisuuden kannalta keskeisistä asioista
- keskustelevat eri alojen koti- ja ulkomaisten asiantuntijoiden sekä muiden päättäjien kanssa
- arvioivat suomalaisen yhteiskunnan tulevaisuuden kannalta keskeisiä haasteita
- tutustuvat kansallisen tason strategiaan linjauksiin
- käyttävät ohjelman aikana saamaansa tietoa hyväksi omassa työssään sekä
- valmistavat raportin uusista ja tulevaisuuden kannalta tärkeimmistä strategisista linjauksista jatkokäsittelyä varten.

Suomi 2015 -ohjelma tukee Sitran esittämää tavoitetta, jonka mukaan Suomi olisi vuonna 2010 maailman kolmen menestyneimmän kansakunnan joukossa.

Osallistajat

Ohjelman on käynnistänyt eri yhteiskunnallisia tahoja ja näkemyksiä edustava neuvottelukunta, jonka puheenjohtaja on Sitran yliasiamies Aatto Prihti.

Suomi 2015 -ohjelman osallistujiksi kutsutaan suomalaisen yhteiskunnan eri tahojen ylintä johtoa. He ovat poliittisen päätöksenteon, julkisen hallinnon, puolustusvoimien, kirkon, elinkeinoelämän, etujärjestöjen, kolmannen sektorin, viestinnän sekä tutkimuksen ja koulutuksen johtavissa tehtävissä toimivia henkilöitä.

Kurssille kutsutaan kerrallaan noin 25 osallistujaa. Virallisen kutsun osallistujille esittää pääministeri. Käytännössä osallistujien rekrytoinnin hoitaa Sitra.

Ohjelman yksityiskohtaisesta suunnittelusta ja toteutuksesta on vastannut Sitran koulutustiimi koulutusjohtaja Tapio Anttilan johdolla. Ohjelman rahoituksesta vastaa Sitra. Suomi 2015 -ohjelma ei ole kaupallinen koulutustuote eikä se kilpaile minkään johtajakoulutusohjelman kanssa. Kurssin osallistajat vastaavat itse seminaarien matkakustannuksista.

Sisältö ja rakenne

Suomi 2015 -ohjelma toteutetaan kolmen vuoden aikana. Siihen sisältyy kuusi erillistä kurssia, joihin osallistuu yhteensä noin 150 suomalaisen yhteiskunnan keskeistä päättäjää eri elämäntiloilta. Vuonna 2003 järjestetään näiden kuuden kurssin yhteinen päätösseminaari.

Suomi 2015 -ohjelman neljännen kurssin lopputuloksia esitellään tässä raportissa. Kurssi on koostunut neljästä erillisestä seminaarista. Niiden välisenä aikana osallistajat ovat työskennelleet ja keskustelleet internetin välityksellä verkkopohjaisessa oppimisympäristössä.

Tämä kurssi käynnistyi seminaarilla San Franciscossa ja Silicon Valleissa Yhdysvalloissa. Sen aikana perehdyttiin muun muassa innovatiivisiin prosesseihin, tulevaisuuden tutkimukseen, korkean teknologian sovellutuksiin ja niiden kaupallistamiseen, pääomasijoitustoimintaan sekä maailman talouden näkyymiin.

Kurssin toinen seminaari järjestettiin Moskovassa ja Berliinissä. Moskovan seminaarissa perehdyttiin Venäjän taloudellisiin ja poliittisiin näkymiin, pankki- ja rahoitustoimintaan, ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan sekä venäläisen nuorison tulevaisuuden odotuksiin. Berliinissä aiheina olivat muun muassa Saksan poliittinen ja taloudellinen rooli Euroopassa, Euroopan turvallisuus, talouspolitiikka euroalueella, Euroopan unionin laajentuminen ja työvoiman liikkuvuus sekä uusi talous pohjoisesta näkökulmasta.

Kaksi viimeistä seminaaria järjestettiin Suomessa. Niistä ensimmäisessä keskusteltiin uudesta taloudesta ja kilpailukyvyyn osatekijöistä sekä kuultiin suomalaisten nuorten ajatuksia Suomen tulevaisuudesta. Viimeisessä seminaarissa osallistujat työskentelivät pienryhmissä valmistellen raporttia sekä kuulivat asiantuntijoita Euroopan unionin itälaajenemisesta, verotuksesta ja innovaatioiden etiikasta.

Suomi 2015 -ohjelman seminaarien järjestelyissä Sitran yhteistyökumppaneina ovat toimineet muun muassa IDEO-tutkimuslaitos ja Institute for the Future Kaliforniassa sekä Moskovassa Strategian tutkimuksen laitos ja International Moscow Bank. Suomen suurlähetystöt Berliinissä ja Moskovassa antoivat kurssin valmisteluun ja toteutukseen arvokkaan panoksensa. Tämän kurssin toteuttamiseen ovat osallistuneet myös lukuisat muut kotimaiset ja ulkomaiset asiantuntijat sekä yhteistyökumppanit.

Menetelmät

Suomi 2015 -ohjelman jokainen kurssi koostuu seminaarityöskentelystä, pienryhmätyöstä sekä verkkopohjaisen oppimisympäristön hyödyntämisestä. Osallistujat vaikuttavat omalla asiantuntijapanoksellaan työskentelyn etenemiseen ja sisältöön, mutta samalla saavat tietoa, näkemyksiä ja vaikutteita toisiltaan ja kurssin aikana kuultavilta asiantuntijoilta.

Seminaarit toteutetaan kotimaassa ja ulkomailla yhteistyössä eri alojen asiantuntijoiden kanssa. Niiden aikana kuullaan esitelmiä ja käydään keskusteluita. Seminaarit ovat ulkopuolisilta suljettuja tilaisuuksia.

Ohjelmaa varten on rakennettu verkkopohjainen oppimisympäristö, jossa kurssin osallistujille toimitetaan aiheisiin liittyvää tausta-aineistoa ennen seminaareja ja niiden jälkeen. Kaikkien seminaareissa kuultavien asiantuntijoiden esittelyt ja useimpien esitysten yhteenvedot toimitetaan osallistujille etukäteen tämän tietoverkon avulla. Sen välityksellä osallistujat käyvät kurssin aikana keskusteluita keskenään ja valmistelevat loppuraporttia.

Verkkopohjainen oppimisympäristö toimii Suomi 2015 -ohjelman tukena seminaarien välisenä aikana ja loppuraportin valmistelussa. Tätä virtuaalista työkalua käytetään kaikkien Suomi 2015 -ohjelman kurssien toteutuksessa sekä Sitran muissa koulutushankkeissa.

Tämä Suomi 2015 -ohjelman neljännen kurssin loppuraportti on kokonaisuudessaan luettavissa myös Sitran internet-sivuilta osoitteessa www.sitra.fi/suomi2015. Loppuraportin ruotsin- ja englanninkieliset käännökset julkaistaan samassa osoitteessa maaliskuun 2002 aikana. Ensimmäisen, toisen ja kolmannen kurssin loppuraportit löytyvät samasta osoitteesta.

Tässä raportissa esitettyihin näkemyksiin voi ottaa kantaa ja niistä voi keskustella lähettämällä sähköpostiviestejä osoitteeseen: suomi2015@sitra.fi

Neljännän kurssin osallistujat

Suomi 2015 -ohjelman neljännelle kurssille ovat kutsuttuina osallistuneet:

Maaherra **Pirjo Ala-Kapee**,
Itä-Suomen lääninhallitus

Tutkimusjohtaja **Antti Hautamäki**,
Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra

Pääjohtaja **Matti Honkala**,
Kesko Oyj

Kansanedustaja **Anne Huotari**,
Vasemmistoliitto rp

Kansanedustaja **Anneli Jäätteenmäki**,
Suomen Keskusta rp

Kansanedustaja **Bjarne Kallis**,
Suomen Kristillisdemokraatit rp

Puheenjohtaja **Erkki Kangasniemi**,
Opetusalan Ammattiliitto OAJ ry

Euroopan parlamentin jäsen **Piia-Noora Kauppi**,
Kansallinen Kokoomus rp

Päätoimittaja **Lauri Kontro**,
Maaseudun Tulevaisuus

Johtaja **Harri Koulumies**,
Palvelutyönantajat ry

Puheenjohtaja **Jaana Laitinen-Pesola**,
Tehy ry

Toimitusjohtaja **Matti Lehti**,
TietoEnator Oyj

Kansliapäällikkö **Markku Lehto**,
Sosiaali- ja terveysministeriö

Pääjohtaja **Erkki KM Leppävuori**,
Valtion teknillinen tutkimuskeskus

Toimitusjohtaja **Martti Mäenpää**,
Metalliteollisuuden Keskusliitto MET ry

Toimitusjohtaja **Risto Parjanne**,
Suomen Kuntaliitto ry

Kaupunginjohtaja **Petteri Paronen**,
Kuopion kaupunki

Kansanedustaja **Virpa Puisto**,
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP rp

Johtokunnan jäsen **Sinikka Salo**,
Suomen Pankki

Johtaja **Asta Sihvonen-Punkka**,
Energiamarkkinavirasto

Toimitusjohtaja **Risto Siilasmaa**,
F-Secure Oyj

Pääjohtaja **Antti Tanskanen**,
Osuuspankkiryhmä

Pääsihteeri **Seppo Tiitinen**,
Eduskunta

Budjettipäällikkö **Timo Viherkenttä**,
Valtiovarainministeriö

Suomi 2015 -ohjelman neljännän kurssin puheenjohtajana on toiminut ministeri Jaakko Iloniemi. Kurssin sisällön suunnittelusta ja käytännön järjestelyistä on vastannut Sitran koulutus-tiimi. Siihen ovat kuuluneet koulutusjohtaja Tapio Anttila, ohjelmajohtaja Tuovi Allén, koulutuspäällikkö Pekko Kohonen, projektipäällikkö Mirja Jarimo-Lehtinen, koulutuspäällikkö Mervi Porevuo sekä assistentit Anu Löfhjelm, Anne Törnroos ja Tuire Lehikoinen. Kotimaassa pidettyjen seminaarien toteuttamiseen ja loppuraportin laatimiseen on osallistunut toimittaja Matti Karhu. Kurssin järjestelyissä ovat avustaneet kasvatustieteiden ylioppilas Susanna Ekola ja filosofian ylioppilas Suvi Savola.

Sitra edistää taloudellista hyvinvointia

- kehittämällä uutta ja menestyvää yritystoimintaa
- rahoittamalla osaamisen kaupallistamista
- edistämällä kansainvälistä kilpailukykyä

Sitra on itsenäinen edelläkävijä

- taloudellisesti riippumattomana
- rohkean aloitteellisena
- uusien asioiden tekijänä

Sitra on puolueeton vaikuttaja

- tuottamalla uutta tutkittua tietoa
- osoittamalla edessä olevia haasteita
- kehittämällä uusia ratkaisumalleja

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra on itsenäinen julkisoikeudellinen rahasto, josta eduskunta vastaa.

Sitra pyrkii tutkimuksen, innovatiivisen toiminnan, koulutuksen ja yritysrahoituksen keinoin edistämään Suomen taloudellista hyvinvointia. Sitran toiminta rahoitetaan peruspääoman ja yritysrahoituksen tuotoilla.

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto

Itämerentori 2, PL 160, 00181 Helsinki

Puhelin (09) 618 991, telefax (09) 645 072

Sähköposti: etunimi.sukunimi@sitra.fi

Internet: www.sitra.fi

SITRA